

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2004-1-57 (Devralma)
Karar Sayısı : 04-43/537-132
Karar Tarihi : 24.6.2004

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY,
Murat GENCER, Prof.Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL,
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

B. RAPORTÖRLER: E. Cenk GÜLERGÜN, İsmail Yücel ARDIÇ

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

- Petrochemical Industries Company K.S.C.
Temsilcisi: Av. M. Togan TURAN, Av. Pınar
ERYÜREKLİ
- The Dow Chemical Company
Temsilcisi: Av. M. Togan TURAN, Av. Pınar ERYÜREKLİ
Beybi Giz Plaza Meydan Sok. No:28 Kat:10
34398 Maslak-İstanbul

D. TARAFLAR

- Petrochemical Industries Company K.S.C.
PO Box 1084
Safat 13011 KUYEYT
- The Dow Chemical Company
2030 Dow Center Midland, MI 48674
Delaware - ABD

E. DOSYA KONUSU: The Dow Chemical Company ve Petrochemical Industries Company K.S.C.'nin, etilen glikol pazarında faaliyet gösterecek White Sands Ortak Girişimi'ni kurması işlemine izin verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 31.5.2004 tarih, 2854 sayı ile giren ve en son 15.6.2004 tarih, 3187 sayı ile eksiklikleri tamamlanan bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 21.6.2004 tarih, 2004-1-57/Öİ-04-ECG sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu, 21.6.2004 tarih, REK.0.05.00.00/110 sayılı Başkanlık önergesi ile 04-43 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

- The Dow Chemical Company ve Petrochemical Industries Company K.S.C.'nin etilen glikol üretimi ile monoetilen ve di-etilen glikol pazarlaması ve satımı alanlarında faaliyet gösterecek White Sands Ortak Girişimi'ni kurması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Tebliğ'in kapsamında olduğu,

- tarafların cirolarının toplamı 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde belirtilen 25 trilyon TL'lik eşğin üstünde olduğundan işlemin izne tabi olduğu,

- işlem sonucunda aynı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen, bir hakim durumun yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin olumsuz yönde etkilenmesinin söz konusu olmadığı ve dolayısıyla söz konusu ortak girişim işlemine izin verilmesinde herhangi bir sakınca bulunmadığı

ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. The Dow Chemical Company (Dow)

Dow plastik, kimya, tarımsal bilimler, hidrokarbon ile enerji ürünleri ve hizmetleri alanında faaliyet göstermektedir. Dow Alberta & Orient, Optimal Glycols ile taraflarca ortak kontrol edilen Equate Petrochemical Company K.S.C. ve Equate Marketing Co. E.C. (Equate OG) ortak girişimleri aracılığıyla etilen glikol üretimi ve satışıyla iştigal etmektedir. Dow'un Türkiye'de biri kimya sektöründe, diğeri tarımsal ürünler alanında olmak üzere Dow Türkiye Kimya Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (Dow Kimya) ile Dow Agro Sciences A.Ş. (Dow Agro) unvanlı iki iştiraki bulunmaktadır. Ancak Dow'un ilgili ürünlerinin Türkiye'ye satışı Dow Europe tarafından doğrudan ve Equate OG aracılığıyla yapılmakta olup anılan iki iştirak ilgili pazarda etkinlikte bulunmamaktadır.

H.1.2. Petrochemical Industries Company K.S.C. (PIC)

PIC Kuveyt Devleti ortaklığına ait Kuwait Petroleum Corporation'ın (KPC) %100 iştiraki konumundadır. PIC, diğeri KPC grup şirketlerinin sağladığı hammaddeleri amonyak, üre ve polipropilene dönüştürmektedir. PIC'nin etilen glikol üretimi ve satımı, Dow'la ortak kontrol edilen Equate OG'nin faaliyetleriyle sınırlıdır.

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. İlgili Ürün Pazarı

Taraflar, bildirim konusu işlem ile, etilen glikol (EG) üretimi ve monoetilen (MEG)- di-etilen glikol (DEG) pazarlaması ve satımı faaliyetlerini White Sands çatısı altında birleştirecektir. Dünya ölçeğindeki bu işlemin Türkiye pazarına

yansıması ise, Dow'un doğrudan, Dow ile PIC'nin Equate OG aracılığıyla yaptığı MEG satışlarının White Sands tarafından sürdürülecek olmasıdır.

EG, etilen oksitin işlenmesiyle üretilmekte olup renksiz, kokusuz ve göreceli olarak uçucu sayılmayan bir sıvıdır. Etilen oksitten EG üretilmesi süreci dahilinde MEG ana ürün olarak ortaya çıkmaktadır. Suyun donma noktasını düşürmesi nedeniyle, MEG'in suyla karışımı donmaya karşı ideal koruma sağlamaktadır. Bu özelliğinden dolayı, üretilen MEG'in en az %25'i antifiriz üretiminde kullanılmaktadır. MEG'in %65'i ise polyester elyaf imalinde değerlendirilmektedir. Kalan %10'luk bölümü ise fren sıvısı, glikol diasetat, dinamit imalinde, selüloz boya, reçine, ester, eter, matbaa mürekkebi, yapıştırıcı karışımlar için çözücü olarak ve endüstriyel soğutma sistemlerinde kullanılmaktadır.

MEG'in üretimi sırasında EG'nin diğer türev ürünü olarak DEG ortaya çıkmaktadır. Üretim süreci sonucunda %90 oranında MEG, %9 oranında DEG elde edilmektedir. DEG solvent ve yumuşatıcı olarak (mantar, tutkal, kazein, kağıt imalinde), boya mürekkebi üretiminde, uçaklarda donmaya karşı önleyici sprej olarak, demiryollarında ve nem çekici özelliğinden dolayı gazların kurutulmasında kullanılmaktadır.

Öte yandan, EG'nin bir diğer türev ürünü tri-etilen glikol'dür (TEG). Ancak TEG oldukça düşük oranda elde edilmekte ve MEG ile DEG gibi önemli ürünlerden sayılmamaktadır.

Dosya mevcudu bilgilerden; farklı kullanım alanları ve özellikleri bulunmakla birlikte EG türevi ürünlerin aynı üretim sürecinde ve sabit oranlarda elde edildiği ve MEG üreticilerinin tümünün DEG ve TEG üretimini de gerçekleştirdiği anlaşılmıştır.

Bu çerçevede, ilgili ürün pazarı "EG türevi ürünler pazarı" olarak belirlenmiştir.

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

Yapılan inceleme sonucunda, özellikle deniz yoluyla taşımacılığın olanaklı olduğu yerlerde ilgili ürünlerin önemli sayılamayacak maliyetlerle alıcının üretim tesisine ulaştırılabildiği anlaşılmıştır. Talebin yarısından fazlasının ithalat yoluyla karşılanması bunu doğrular niteliktedir. Dolayısıyla, bölgesel pazar tanımı yapmayı gerektirecek koşulların bulunmaması nedeniyle, ilgili coğrafi pazar "Türkiye Cumhuriyeti Sınırları" olarak belirlenmiştir.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Bildirime konu işlem; Dow ve PIC'nin EG üretimine, MEG ve DEG satımı ile pazarlamasına ilişkin varlık ve haklarını ortak kontrol edecekleri White Sands bünyesinde birleştirmeleridir. İşlem dahilinde, Dow,
- Kanada'daki EG üretim tesislerini,
- Malezya'daki ortak girişimi olan Optimal Glycols tarafından üretilen MEG ve DEG'in pazarlama faaliyetlerinin tamamı ile dağıtım haklarının bir kısmını,

- Kanada tesisleri dışında üretilen, gereksinim fazlası MEG ve DEG'in münhasır pazarlama ve dağıtım haklarını,

ayrıca taraflar, Equate OG'nin tüm EG pazarlama haklarını, White Sands'e devredecektir. Dow'un Kanada dışındaki tesisleri ve tarafların ortak kontrol ettiği Equate OG, White Sands'den bağımsız olarak üretim faaliyetini sürdürecektir.

White Sands bünyesinde iki ortak girişim şirketi bulunacaktır:

- EG üretimi ile MEG ve DEG pazarlaması, satımı alanlarında etkinlikte bulunacak Kanada Şirketi (Kanada'da yalnızca kendi üretimini satacaktır),
- Merkezi Hollanda'da kurulu olacak ve dünya çapında MEG ile DEG pazarlaması ve satımı işiyle iştigal edecek, ancak üretim birimi olmayacak MEGlobal B.V.

Bu şirketler, Devir Sözleşmesi'nde sırasıyla Canadian Newco ve European Newco olarak anılmaktadır. White Sands, bu iki şirketin oluşturduğu bütünlüğe verilen "jenerik" adı ifade etmektedir. Her iki şirketin, aynı kişilerden oluşan ancak ayrı yönetim kurulları bulunacaktır. Dolayısıyla White Sands çatısı altında tek bir ortak yönetim söz konusu olacaktır.

Yukarıda belirtildiği gibi, Dow'un Türkiye'ye satışları Dow Europe faturasıyla ya da Equate OG kanalıyla yapılmakta olup, Dow'un Türkiye'deki kuruluşları olan Dow Kimya ve Dow Agro'nun ilgili alanlarda faaliyeti bulunmamaktadır. PIC'nin Türkiye cirosu ise, yalnızca Equate OG aracılığıyla yapılan satışlardan oluşmaktadır. Dow'un Avrupa'daki üretimine ilişkin satış hakları ve Equate OG'nin üretimine ilişkin temsilcilik hakları işlem sonrasında MEGlobal B.V. bünyesinde birleştirileceğinden, tarafların Türkiye pazarındaki payları White Sands'e devredilmiş olacaktır. Dolayısıyla, bildirim konu olan ve dünya ölçeğinde gerçekleştirilen işlem, Türkiye pazarı üzerinde etki gösterecektir.

1997/1 sayılı Tebliğ'in 2(c) maddesinde, "*Amaçlarını gerçekleştirmek üzere işgücü ve malvarlığına sahip olacak şekilde bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkan ve taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmayan ortak girişimler (joint-venture).*" tanımı yer almaktadır. Bu tanımdan hareketle, bir ortak girişimin yoğunlaşma doğurucu nitelikte kabul edilmesi, dolayısıyla 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında değerlendirme yapılabilmesi için aranan şartlar şu şekilde sıralanabilecektir:

- Ortak kontrol altında bir teşebbüsün bulunması (ortak girişim),
- ortak girişimin bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkması,
- ortak girişimin, taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amaç veya etkisinin olmaması.

Tarafların kurmayı öngördükleri ve iki ortak girişim şirketinden oluşacak yapıda, ana teşebbüsler olan Dow ve PIC'nin %50-%50 ortak olmaları, yönetim kurullarına üçer üye atamaları ve kararların dörder üyenin olumlu oyuyla alınabilecek olması hususları dikkate alındığında, ana teşebbüslerin ortak girişim üzerinde ortak kontrolünün bulunacağı anlaşılmaktadır.

White Sands, Dow'un Kanada'daki EG üretim tesislerine, Dow'un Petronas ile ortak girişimi olan Optimal Glycol'deki satım ve pazarlama haklarına ve Dow'un Kuveyt'deki Equate ortaklığının ürettiği MEG ile DEG'in pazarlama ve satış haklarına münhasıran sahip olacaktır. Ayrıca ortak girişim şirketlerinin ana teşebbüslerden bağımsız olarak kendi personeline sahip olması ve ana teşebbüslerin ortak girişime yeterli işletme sermayesi sağlaması öngörülmüştür. Tüm bu açıklamalar ortak girişim şirketinin, amaçlarını gerçekleştirmek üzere bağımsız bir iktisadi varlığa sahip olacağını göstermektedir.

Ortak girişimin, taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amaç veya etkisinin olmaması kriterinin değerlendirilmesinde, ortak girişimin kendisini oluşturan teşebbüslerin daha önceki faaliyetlerini devralıp devralmadığının, onların adına yeni faaliyetlere girişip girişmediğinin, şirketlerin ilgili pazarlarda veya ilgili ürün pazarının üst ya da alt pazarlarında yahut komşu pazarlarda faaliyet gösterip göstermediğinin açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Kurulması öngörülen ortak girişim şirketleri, işlem sonrasında Dow ve PIC'nin MEG ve DEG üretimi ile ilgili tüm pazarlama ve satım haklarına sahip olacaktır. Başka bir deyişle ana teşebbüslerin, EG pazarındaki pazarlama ve satış faaliyetleri sona erecektir. İşlem sonrasında Dow, EG üretim faaliyetlerini ABD ve Avrupa'daki tesislerinde, Optimal Glycol ve Equate Ortak Girişimleri vasıtalılarıyla sürdürecektir. PIC ise EG üretim faaliyetini Equate Ortak Girişimi vasıtasıyla yürütecektir. Ana teşebbüslerin ortak girişimle aynı üretim seviyesinde faaliyet gösterecek olmasının, global olarak bakıldığında, ana teşebbüsler arasında ya da ortak girişimle ana teşebbüsler arasında işbirliği doğurması riski mevcuttur. Ancak Türkiye'de ilgili ürün pazarında, tarafların satım ve pazarlama faaliyetleri tamamen White Sands tarafından sürdürülecek ve taraflar ortak girişimden bağımsız olarak herhangi bir etkinlikte bulunmayacaktır. Dolayısıyla, bildirim konu işlemin, Türkiye EG türevi ürünler pazarında rekabetçi davranışların koordinasyonuna yol açmayacağı kanaatine varılmıştır.

Yukarıda yer verilen açıklamalar ışığında bildirim konusu işlemin, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesi kapsamında bir ortak girişim olduğu anlaşılmıştır.

Aşağıdaki tabloda, Türkiye EG türevi ürünler pazarında tarafların ve rakip teşebbüslerin payları gösterilmiştir:

Tablo 1- Teşebbüslerin EG Pazarındaki Payları

Teşebbüsler	Pazar Payı (%)
Petkim	(...)
Sabic	(...)
Dow	(...)
PIC (Equate aracılığıyla)	(...)
Diğer	(...)

Tarafların EG türevi ürünler pazarındaki 2003 yılı cirolarının toplamı ise (.....) TL' dir.

Tarafların ilgili ürün pazarındaki paylarının ve cirolarının toplamı dikkate alındığında, 1997/1 sayılı Tebliğ'de öngörülen ciro eşiğinin aşıldığı görülmektedir. Bu bakımdan söz konusu işlem, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesi kapsamında izne tabidir.

Bildirim konusu işlem sonrasında yoğunlaşmanın meydana geleceği EG türevi ürünler pazarındaki en büyük rakip %(...) pazar payı ile Petkim'dir. Petkim'i %(...) pazar payı ile Sabic (Suudi Arabistan menşeli) izlemektedir. Tarafların ilgili pazardaki paylarının toplamı ise %(...)dir. PIC'nin bu toplama katkısı yalnızca %(...)dir.

Pazarda daha büyük ağırlığa sahip iki büyük teşebbüsün bulunması, tarafların pazar paylarının toplamının 1997/1 sayılı Tebliğ'de öngörülen %25'lik pazar payı eşiğinin bile altında kalması ve PIC'nin düşük pazar payı nedeniyle işlemin pazardaki yoğunlaşmayı önemli ölçüde artırmayacak olması hususları dikkate alındığında; bildirim konusu işlem neticesinde ilgili pazarda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen, bir hakim durumun yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin olumsuz yönde etkilenmesinin söz konusu olmayacağı kanaatine ulaşılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; bildirim konu işlemin, tarafların ilgili pazardaki toplam cirolarının 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Teliğ" in 4. maddesinde belirtilen 25 trilyon TL'lik eşiğin üstünde olması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesine dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir işlem olduğuna; bununla birlikte bu işlemin aynı Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratan veya mevcut bir hakim durumu güçlendiren ve bunun sonucunda ülkenin bütünü yahut bir kısmında ilgili piyasalardaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran nitelikte olmadığına; dolayısıyla bildirim konu devir işlemine izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.